

„Săptămîna
patimilor“

de Paul Anghel

la Teatrul Național
„Vasile Alecsandri“
din Iași

Regia : Dan Stoica

SERGIU TUDOSE (Ștefan cel Mare)

Viitorul rol : Ștefan cel Mare din piesa *Săptămîna patimilor* de Paul Anghel. Cuvinte puține, care ascund în ele atîta muncă, atîtea gînduri; atîtea imagini în fața cărora ai stat cu respirația oprită de forța tiranică a lui Calboreanu, vrăjtit de vocea și privirea lui Cozorici, țintuit locului de atitudinea lui Vălcu... încît nu găsești ce s-ar mai putea spune despre acest personaj înconjurat de dragoste și respect, personaj atît de romantic, atît de reprezentativ pentru ceea ce înseamnă apărarea țării, păstrarea integrității ei, lupta neobosită, și mai ales victoria. Figura lui Ștefan — eroul, părinte al acestui neam expus atîtor vicisitudini, a fost prea bine înfățișată, modelată, sculptată chiar, pe scenă, și ar fi o încercare inutilă să conturăm forme deja găsite; de aceea, regizorul Dan Stoica — un tînar cu care nu am lucrat pînă acum, îi cunosc doar spectacolele de la Galați și Iași, dar cu care pot spune că am ajuns să ne înțelegem asupra piesei — deci, Dan și cu mine, am găsit în textul lui Paul Anghel zone ale vieții domnitorului mai puțin întîlnite în celelalte viziuni scenice asupra personajului.

Aceste zone ale textului ne-au condus spre descoperirea unui Ștefan nu atît statuar, figură de efigie, ci privit mai „de aproape“, de la distanța la care i se discern trăsăturile de om pătimaș, prins în hățișul multelor încercături politice, sociale și personale; un conducător războindu-se în primul rînd cu sine și apoi cu toți cei care nu-și înțeleg misiunea istorică față de neam și țară; un neîmpăcat cu soarta, care-i pune pe umeri răspunderea unei țări avînd în Europa poziția de cap de pod în fața asalturilor Imperiului otoman; un om despuiat de aura coroanei, luptînd nu numai împo-

triva vrăjmașilor, ci și împotriva impulsurilor sale atît de omenești. Un Ștefan complicat și contradictoriu, care n-are timp să se bucure de nimic, un domnitor neobosit, hărțuit de gînduri, care nu-și îmbărbătează căpitanii cu vocea celui sigur de victorie, ci un ostaș care cunoaște valoarea îndoielii, care caută soluții — fie ele în aparență bizare, un căpitan fără costum de paradă, fără zîmbete de circumstanță. Un frămîntat.

Evident, asemenea cuvinte, mai dibaci sau mai nedibaci așezate, nu pot să spună nimic despre ceea ce înseamnă pregătirea spectacolului nostru, despre această etapă pe care eu o consider cea mai frumoasă, mai plină de satisfacții! Cum mic, în general, nu-mi place să vorbesc despre mine, prefer să-mi văd de treabă și să-i las pe alții să-mi-o aprecieze, consider aceste destăinuri despre viitorul meu rol ca o mărturie plină de respect față de un colectiv de oameni talentați și față de cea mai euceritoare perioadă din viața unui spectacol — pregătirea lui.

CORNELIA GHEORGHIU (Maria de Mangop)

Maria de Mangop — a doua soție a lui Ștefan cel Mare, o prințesă din familia împăraților Comneni ce au condus imperiul bizantin. Cu această prințesă s-a căsătorit Ștefan cel Mare în 1472. Mangopul fiind apoi cucerit de turci, Maria și-a pierdut fratele, vărul și zestrea, iar Ștefan, speranța de a mai fi stăpînul Crimeii. Pe lîngă aceste nenorociri, Maria de Mangop are de îndurat și rivalitatea frumoasei Voichița, luată prizonieră de Ștefan din Muntenia. Se strecoară în căsnicia lor răceala, indiferența. Doamna se stinge, după cinci ani de suferință. Fapte, adevăruri istorice...

O figură luminoasă, un cuget fără întortocheri, un fiu al pământului străbun, aceea „scorbură bătrână de copac care dă mereu lăstari!”, cum zice despre el Ștefan.

Hatmanul probează, fără nici un dubiu, statornicia izvorită din dragostea sa față de glia și oamenii ei, împletită cu înțelepciunea profund autohtonă, din care s-au născut ființa și firea șirului de bărbați viteji și patrioți ai atitor episoade din istoria neamului nostru.

Luca Arbore — fapt consemnat și de istorie — a rămas credincios sieși, țării și lui Ștefan (dar neuite la mînie și neaprig la județ!), om cu judecată sănătoasă, pe măsura înțelepciunii vrstei, măreț în simplitatea și omenia sa.

Un Runin Grue, dar care, în această piesă, vorbește.

PETRU CIUBOTARU (Iaccoppo)

După 21 de ani trudiți pe scenă, îți este greu să vorbești despre ceea ce vrei să joci : îți vine cu atât mai greu, pentru că abia acum simți povara. Iaccoppo din *Săptămîna patimilor* de Paul Anghel e un rol minunat, dar și foarte dificil de pătruns. Mi se pare a fi un personaj important în desfășurarea acțiunii, dar și cel mai ambiguu din piesă. Deși vine din altă țară, Iaccoppo se simte legat de acest pământ ; dar și mai legat de Ștefan. O spune el însuși : „În fața morții, ar trebui să mă mărturisesc valah” ; pentru că bunicul său Iaccoppo Sittario s-a născut la Cetatea Albă și a avut de nevastă o valahă.

Dar cine este Iaccoppo ? Un neguțator italian, investit cu mandatul spiritual de sol al Occidentului, magister în trebile principilor răsăriteni : trăiește pe pământul valah (și tot aici se stinge), grație unor principii darnici în ducați și dornici de bucuriile și serviciile pe care acesta și le oferă ; meșter mare în prezentarea și vânzarea podoabelor potrivite pentru nevestele și iubitele principilor ; iscusit la vorbă și la faptă, știe să fie prietenul tuturor. Destinul îi este pecetluit de o săgeată venetică, vîndută de negustori ca și el în tot Levantul. La moartea lui, însuși domnul Ștefan îl omagiază.

Iaccoppo este un rol frumos, adevărat, viu. Am plecat de la ideea că nu trebuie să fii numai dect valah ca să iubești țărîna asta...

Convorbiri realizate de
Maria MARIN

Personajul dramatic coincide aproape cu cel istoric, totuși trebuie păstrat un echilibru între document, legendă și ficțiune artistică. În *Săptămîna patimilor* de Paul Anghel, rolul Mariei de Mangop este scurt, dar de o deosebită densitate. În discuție cu regizorul Dan Stoica, am hotărît ca ea să nu apară ca o femeie oarecare, ce vine și face o scenă de gelozie... ar fi banal și în neconcordanță cu zestrea spirituală a prințesei bizantine. Am dori ca ea să apară ca o „conștiință” a lui Ștefan, care-i arată doar că Maria există, ca soție, cu dragostea ei, cu durerile ei. Ștefan este cel ce luptă cu vinovățiile lui, în timp ce nu poate contesta prezența ei lângă el. Ea rămîne singură, trăiește, vorbește, își duce cu demnitate nefericirile, în timp ce Ștefan se zbate, căutînd explicații, justificări... S-ar putea spune mai multe, dar nici istoricii, nici dramaturgul nu au fost generoși cu Maria de Mangop. Ea și-a îndeplinit, o scurtă perioadă, menirea în istorie, cu cinste și credință, alături de Ștefan, și aș dori, în spectacol, să sugerez decența și mîndria bizantină, pentru a o reînvia o clipă, avîndu-l ca partener pe Sergiu Tudose, pe cea care a fost Maria de Mangop... Dar despre ce gîndesc, vrei, negi, aprobi, te chinui, pînă la prima bătaie de gong, e greu de vorbit. Mai bine să așteptăm **faptele**, care vorbesc fără atîtea cuvinte.

ADRIAN TUCA (Luca Arbore)

Ca personaj, în piesă, Luca Arbore înțează ca un stilp neclîntit în calea furtunii, un paloș de nădejde, dar și ca un sfetnic capabil să tempereze, în momentele de zbucium ale domnitorului, unele izbucniri care ar duce la jertfe inutile, restabilind adevărul și echilibrul

V I I T O R U L R O L